

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

מפי ספרים וסופרים

אם בחקתי תלכו וגו'

אבי החתן. לאחר חתימת שטר התנאים בא אבי החתן אל העשיר וביקש ארבע מאות זוז כפי שהובטח לו ענה העשיר: לא ולא! אמת כי הבטחתי לך סך זה, אולם רק כדי לזרז אותך להסכים לשידוך, אך עתה כבר נתתם השידוך למזל טוב ללא הסכמתך, ועכשיו מה לי ולך? והנמשל: הקדוש ברוך הוא עשה כביכול שידוך עם בני ישראל, אלא שעיקר השידוך הוא עם הנפש החפצה בקיום המצוות. אמנם, הנפש עומדת ביד הגוף, וכל מצווה שתחפוץ לקיים, עליה לבקש תחילה את רשות הגוף שיתרצה ויסכים לדבר, הנפש צריכה את רצון הרגליים ללכת אל בית המדרש, ואת הסכמת הידיים ללבוש ציצית ולהניח תפילין וכדומה. על כן אם הגוף מסכים ברצון, מן הראוי לתת לו מעט שכר בעולם הזה על שהסכים לרצונותיה של הנפש. אולם אם הגוף אינו חפץ בכך, על פי דין ראוי לו שלא ייחנה מן העולם הזה כלל וכלל, אם אכן נהנה, ידע כי מכלה הוא את מעט שכרו השמור לו לעולם הבא.

(המגיד מדובנא זיע"א)

כל טובות העולם הזה מותנות בקיום התורה והמצוות, אולם אדם הנהנה מהעולם הזה ואינו חפץ בקיום המצוות, הרי שהוא אוכל עולמו בחייו, ואף אם עשה מעשה מצוה זה או אחר, נחשב לו נדבר כניכוי שכרו. משל למה הדבר דומה: לעשיר שהיתה לו בת כלילת המעלות, ואביה חיפש לו חתן מופלג בתורה ובמידות, אחרי יגיעה מצא בחור בעל מעלות יחיד ומיוחד. אביו של הבחור גר בעיר רחוקה, שלח העשיר את מרכבתו ההדורה להביא את האב אל עירם, כדי לסיים את השידוך למזל טוב. כאשר הגיע אביו של החתן ונפגש עם אבי הכלה, נמלך בדעתו ומסיבה כלשהי לא הסכים לשידוך. ראה העשיר כי אבי החתן אינו מסכים לשידוך, החליט לשדך אותו בממוך, ולחש על אזנו כי מלבד סכום הנדוניה שיתן בעין יפה לבני הזוג, בדעתו לתת עוד ארבע מאות זוז לאבי החתן. למרות ההצעה המפתה נשאר אבי החתן בסירובו ולא הסכים לשידוך. כאשר ראה אבי הכלה כי כן, פנה אל הבחור עצמו, ועד מהרה סיכמו שניהם על השידוך למזל טוב ללא הסכמת

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

עסק התורה והדביקות בהשי"ת משביע את האדם בכל טוב אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה וגו' (כ"ו, ג-ד). והקשו הכל הלא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין ל"ט:), ומה זה שהבטיח שכר המצוות בעולם הזה (עי' רמב"ם תשובה ט' א', ועוד). ונ"ל לתרץ עפ"י מאמר הכתוב (שמות כ"ד, י"א) ויחזו את האלקים ויאכלו וישתנו, ותרגמו והווי מדן בקרבניהון דאתקבלו ברעוא כאילו אכלין ושתן, היינו כי ע"י עסק התורה והדביקות בהשי"ת, ניזון האדם מהנאות השביעה מזיו השכינה כמו מאכילה ושתיה, כדוגמת משה רבינו ע"ה שלא היה צריך לאכול ארבעים יום וארבעים לילה, מחמת היותו נהנה מזיו השכינה, וזו היתה דרגת נדב ואביהוא, שהיו ניזונים מדביקותו יתברך, עד אשר היה נחשב אצלם כאילו אכלו ושתו, שלא היו צריכים עוד לאכול ולשתות, כי שבעה נפשם מזיו השכינה. וזהו אומרו ית' אם בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה כפירוש רש"י ז"ל, הנה ע"י זה תהיו כל כך בדביקות, שיהיה בעיניכם כאילו יש לכם כל טוב, ואז אשלם לכם מדה כנגד מדה, שבאמת יהיה לכם כל טוב, ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו.

(אמרי מנחם)

התכלית של העמל זה התורה

אם בחוקותי תלכו (כ"ו, ג). פירש"י: כשהוא אומר ואת מצוותי תשמרו הרי קיום המצוות אמור ומה אני מקיים אם בחוקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה. כלומר תהלוכותיהם יהיה למטרה להשיג דרך התורה, וזה שכתב רש"י ז"ל שתהיו עמלים בתורה כלומר כל עמל שלכם יהיה לכוונת התורה, וזה ואת מצוותי תשמרו שתהיו עמלים בתורה ע"מ לשמור ולעשות, שזה נקרא עמלים בתורה באם התכלית הוא ע"מ לשמור ולעשות.

(אמונת משה)

העמל והיגיעה בתורה גורם לקיום התורה

אם בחוקותי תלכו (כ"ו, ג)

פירש"י: כשהוא אומר ואת מצוותי תשמרו הרי קיום המצוות אמור ומה אני מקיים אם בחוקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה.

אולי המכוון ברש"י ז"ל עפ"י דברי התוספתא (פרה פ"ד מ"ד, ע"ש) אדם שלומד תורה ואינו עמל בה דומה לזורע ואינו קוצר, היינו כי העמל והיגיעה בתורה גורם לקיום התורה, ושתצמיח פריה בעיתה ויקצרה, שיוכה האדם ממנה למדות טובות, שזה ענין הקצירה מפרי התורה, וע"י אתערותא דלתתא בעמל התורה, שעל ידו הוא זוכה לקצירה בתורה, זוכה לגרום שפע וברכה מלעילא, ושיתנו השמים גשמים בעתם, ושיצמחו הפירות, והתבואות יתבשלו היטב, ויזכו לקצירה דרך ברכה, וכמבואר בהפסוק כאן. (ישמח ישראל)

ווארט

דברי אלוקים חיים

ועץ השדה יתן פריו (כ"ו, ד').

עץ השדה הוא הצדיק כמש"כ בזה"ק כי האדם עץ השדה. ולזה אמר אם באמת תלכו אחר כל המצוה בהכנעה וענווה כי שמא לא קיימתי את המצוה כהוגן, אזי "ועץ השדה יתן פריו" היינו שהקב"ה ישיפע להצדיק שיהיה יכול להורותם הדרך אשר בה ישכון אור שישפיע עליהם כל טוב. וכ"ז הוא אם שומעים את הדיבורים מהצדיק בבחי' "והיו שותה בצמא את דבריהם", אזי הקב"ה משפיע להם ע"י הצדיק ברכה וחיים ושלוש, אנסו"ע.

(תולדות אדם)

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

לע"נ הרה"ח ר' יצחק
בן הרה"ח ר' משה אריה צ"ל
נלב"ע ו' סיון תשע"ד

אם בחקתי תלכו (ויקרא כו, ג). שתהיו עמלים בתורה (רש"י). י"ל דרומז שהעמל הפרנסה והמסחר והמשא ומתן, יהיה עפ"י דרך התורה, לילך בחוקי תורה

הברכות בהתלהבות גדולה ובמתיקות רבה להשתוממות כל הקהל, לאחר התפילה הזמין החסיד את ר' יוסל'ה אליו לסוכה, ור' יוסל'ה נענה ברצון להזמנה, בסוכתו של החסיד הגישה בתו את הסעודה, לאחר סעודת החג שאל החסיד את ר' יוסל'ה את חוות דעתו על בתו, השיב ר' יוסל'ה נו אם המגיד מטשערנוביל בחר אותה עבורי הרי זו

השליחות העלומה של הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א

עובדה קיימת, הוא נצחני, כל זמן שהייתי נסתר יכולתי להיות בדרך שבחרתי לי, עתה אני נכנע. במוצאי החג נכתבו התנאים וכל העיירה רעשה, כשגודע לתושביה שיוסל'ה המוכר להם כבוד ועם הארץ הרי הוא צדיק נסתר.

וכך מזכיר הגה"ק רבי שלמה קלוגר זיע"א את היכרותו עם רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א: "דין גרמא שהרהיבני רעיוני להתקרב אליו בחיי חיותו, וזכיתי לראותו פעמיים בראות פני אליקים". רבינו הוא שייזם את פגישתם הראשונה, ומעשה שהיה כך היה: נזדמנה לו לרבי מאיר תשובה ערוכה מרבי שלמה קלוגר וחתומה בחתימת יד קדשו, והוטבה החתימה במאד בעיניו הטהורות, שמאומה לא הסתיר בעדו. אז הביע רבינו את רצונו לראות מקרוב את הג"ד שלמה וכתב אליו אגרת ובה בקשו להתראות עמו פנים בפנים. הפגישה נקבעה בכפר הסמוך לזלאטשוב, ולמועד הגיעו לשם שני המאורות הגדולים.

רבינו שלח את הגבאי שלו אל הגרש"ק בשאלת חכם, ובקשהו שיפסוק על מי משניהם החובה לילך ולהקדים שלום לחבירו? שהרי שניהם אורחים באותו כפר. השיבו הגאון כי מן הדין שרבינו יבוא אליו ויקדמו בשלום. כדבריו כן עשה רבי מאיר, ובפתח דבריהם נימק הגרש"ק את פסקו מהא, דמצינו שמושה רבינו ע"ה קידם את הותנו לשלום אע"פ ששניהם היו בבחינת אורחים במדבר, וזאת מאחר ויתרו עשה דרך ארוכה יותר מאשר דרכו של משה. וגם בנדון דידן - סיים הגרש"ק - כבודו יצא אמנם מביתו מרחק כמה פרסאות, ברם אני הגעתי הנה מבראד המרוחקת. אחר-כך נסגרו הרבי מפרעמישלאן והגאון רבי שלמה קלוגר ולא עמד איש אתם בהמתיקם סוד ביניהם. אך מאורע אחד נשאר לזכרון מאותן שעות, והרה"ג ר' אברהם בנימין קוד הגרש"ק קלוגר סיפר כפי ששמעו מבעל המעשה עצמו.

אותו קנה את חכירת ה"אקצז" (מס הממשלה על ייצור משקאות וכד') בכפר שרובו היו גויים תקיפים ואלימים שהיו מעלימים את המס, ולגלגו על יהודי זה שדרש מהם את החלק המגיע לו ולשלטונות. נמצא שאותו אדם שהשקיע את כל רכושו בחכירת המס, לא הרויח מעיסקה זו מאומה, וקרוב היה לצאת נקי מנכסיו.

בשמעו על התוועדותם של שני הצדיקים בכפר הסמוך למקום מושבו, החליט לבקש את ברכתם, אך למינת לבו ראה כי יהודים רבים מאד צובאים על הפתח ולאיש אין רשות לבא אל הבית פנימה ולהפריע אותם ממעשיהם. בצד לו נאבק ונדחף עד שהגיע סמוך לדלת, המשיך להיאבק עם הגבאי שומר הסף, ותוך כדי כך זעק זעקה גדולה ומרה: "גיוואלד! קריאה שהגיעה לאוזני הצדיקים, שציוו על הגבאי להניח פנימה את האיש שכה צעק במר נפשו. בכניסתו נפלה עליו אימה ופחד, וכך עמד נטוע על מקומו והדיבור נעתק מפיו. ורק כשפנה אליו רבי מאיר במאור פניו ושאלו למבוקשו, הצליח לשטוח לפניו את מצוקתו מחכירת ה"אקצז". אז פנה הרבי אל הגרש"ק בנועם מליצותו: "מגיד דבראד, הבה ונאמר שנינו ותקופתו על קצותם, ותהא התקופות שלו על האקצז", ויעשו כן. החוכר לא הביין את אשר נעשה ונשאר כך על עמדו, אז פנה אליו רבינו שנית: "הרי כבר אמרתי לך ותקופתו על קצותם ומה לך עוד פה?". ומאז נפל פחד גדול על גויי הכפר, ולא העיזו להעלים אפילו פרוטה אחת מעיני החוכר שנתעשר עושר גדול מעיסקה זו.

מסופר על אירוע נוסף שנתרחש בשעה שרבי שלמה היה בפרעמישלאן, ופגש ברבינו שחזר אותה עשה מהטבילה במקוה קודם תפילת שחרית. ואמר לו רבי מאיר כי "סדר הליכת מאיר"ל הוא כשהולך מן המקוה עם הפאנטאפיל הוא עובר ע"י המתיבתא דרקייעא, וה' שם רעש גדול כי מצאו בדברי הרמב"ם במקום פלוני שסותר גמרא מפורשת. מילא מאיר"ל אינו יודע ללמוד, אבל מה יאמר המגיד מבראד?" בתוך כדי דיבורם נכנסו לביתו של הרבי, נטל רבי שלמה כמה ספרים והעמיק בעיונו, ובינתים הניח הרבי טלית ותפילין. אז קרא רבי שלמה שיש לו תירוץ לקושיא זו ואמר לו רבינו, אך הרבי השיבו כי גם במתיבתא דרקייעא ניסו לתרץ כך אך סתרוהו ממקום אחר. העמיק רבי שלמה יותר ויותר והעלה תירוץ נוסף, אך גם עליו אמר לו הרבי כי סתרוהו במתיבתא דרקייעא. אחר כמה נסיונות נוספים אמר רבי שלמה כי אין בכוחו לתרץ קושיא חמורה זו, ושאל מה העלו לבסוף במתיבתא דרקייעא? סיפר לו הרבי כי הביאו את הרמב"ם עצמו, והוא תירץ הקושיא באופן כך וכך. ואח"כ אמר הג"ר שלמה קלוגר שאין הוא יודע אם אמנם עבר הרבי עם הפאנטאפיל במתיבתא דרקייעא, אבל אין לו כל ספק כי תירוץ שכזה לא היה יכול לומר אלא הרמב"ם עצמו.

חסיד אחד בא פעם אל הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א (יומא דהילולא ב"ט אייר תר"ו) והגיש לו קוויטעל (פתקא). כהרגלו, נשען הצדיק בראשו על ידיו, והתעמק במחשבותיו, ואחר כך אמר להאיש, דע לך כי אתה בצרה גדולה, ואתה זקוק לרחמים רבים, אבל יש לי עצה להצילך, מדי שנה בשנה אני שולח לעיני ארץ ישראל שבע מאות ושניים אדומים, כמנין שבת, מחצית הסכום אני שולח לפני חג הפסח והמחצית השנייה לפני ראש השנה, והנה עתה כבר קרוב לחג הפסח ואין לי אף פרוטה לשלוח לארץ ישראל, תן לי שלש מאות וחמשים ואחד אדומים לשלוח לעיני המצפים לכך בכליון עיניים ותינצל מכל רע. אמר האיש בהרדה ודאי אני רוצה לעשות כרצון רבנו, אבל אין אתי כאן סכום זה, אסע אפוא ללבוב, אקח שם בהלוואה את הסכום ואביא לרבנו, השיבו הצדיק הקדוש, אם אין לך כסף, יהיה פדיונך בדרך אחרת, תיסע בשליחות בשמי להרב הקדוש רבי ישראל מרוז'ין זיע"א, הדר בסדיגורא, ואינך צריך לתת את סכום הכסף.

מיד הסכים החסיד להיות שליח מרבו להצדיק הקדוש מרוז'ין, ושמח בלבב על עצם ההזדמנות להיות אצל הרבי מרוז'ין ולמסור לו דברים בשם רבו, ורבי מאיר אמר לו תיסע ישר מכאן לסדיגורא, ובבואך לשם תסור מיד לחצר הצדיק הקדוש, ותאמר למשמיו שיש לך שליחות ממני, בערב שבת בבוקר תגיע לשם, וכשתנסה להצדיק הקדוש תאמר לו כך: "מאיר פקד עליו בזה הלשון, הפספורים שלנו כבר נחתמו ללכת הפשי על כל הגבולות, אמת שעל כבודו מחכים שמונה מאות אלף נשמות לקבל פניו, אבל על מאיר מחכים הרבה יותר נשמות, אלא שהפספורט של מאיר מסתיים קודם לזה של כבודו". כאשר שמע החסיד שליחות זו חוורו פניו, וחרדה אחזתו, והתחיל להתנצל לפני רבו שאי אפשר לו לקבל עליו שליחות זו, והוא מוכן לתת הסכום שדרש לעיני ארץ ישראל, ובלבד שישחררו מהשליחות, אבל לא הועיל מאומה, רבי מאיר ציוה עליו לקיים השליחות בשלימותה.

בעל כרחו קבל החסיד את השליחות ונסע לרכוב, וכשהגיע בערב שבת בבקר לבית הרבי מרוז'ין לא רצה הגבאי לתת לו לחינם, כי אין זה זמנו של הצדיק הקדוש לקבל אנשים עכשיו, אבל החסיד אמר לו שיש לו שליחות מרבו רבי מאיר מפרעמישלאן, מיד הלך הגבאי לשאול את פי הצדיק הקדוש, והוא ציוה להכניסו מיד, כבואו, נגש החסיד אל הצדיק הקדוש עם קוויטעל (פתקא) בידו, אמר לו הצדיק אין העת עכשיו לקבל פתקאות, אמור אפוא את השליחות שלך, אמר לו החסיד, אני רוצה בברכת הרבי, טרם מסרי את השליחות, כי מוזי ורבי הקדוש מפרעמישלאן אמר לי שרואה עלי דינים קשים, ולכן אבקש שהרבי יקבל את הקוויטעל שלי ויברכני, ברכו הצדיק הקדוש, ואחר כך אמר לו החסיד את דבר השליחות מילה במילה כפי שאמר לו רבי מאיר, והרבי מרוז'ין ישב על מקומו, בלי שום תנועה, כאילו לא לו נוגעים הדברים. עברו חדשים אחדים, וביום החמישי בשבת אמר רבי מאיר מפרעמישלאן לכל האנשים שהיו אצלו, מי שאינו רוצה שתהיה לו שבת מופרת יסע לביתו, לא הבינו אנשים כוונתו, ונסעו כולם לבתיהם, רק הרה"ק רבי ישראל מקאליש זיע"א בקש ממנו רשות להישאר על שבת, והצדיק הקדוש אמר לו, אם רוצה להיות כאן, תוכל להישאר, אבל דע לך כי שבת הוא שבת, ובאותו שבת נסתלק.

במוצאי שבת, כשישב הרה"ק מרוז'ין על כסאו אצל השלחן, ושני נרות דולקים לפניו נכבה פתאום נר אחד, הדליקו את הנר, ונכבה הנר השני, אז אמר הרבי מרוז'ין הנה חדשות יש בעולם. וביום ראשון בשבת ציוה לאסור את מרכבתו וסבב את בית החיים שבע פעמים, וגזר על מקורביו שכבר שמעו על הסתלקותו של רבינו, שיספרו לו את האמת כי הוא רואה חשיכה גדולה בעולם. והבינו החסידים שאין טעם להסתיר יותר מרובם הקדוש את הבשורה הנוראה. והוכרחו לספר לו. וכאשר שמע זאת הרה"ק מרוז'ין, נאנח ואמר: "מיר האבען איהם אזוי וייט ביים לעבן נישט געקענט" (אנחנו עד כדי כך לא הכרנו אותו בחייו). בדיוק כמו שאמר הגה"ק רבי שלמה קלוגר זיע"א בהספדו על רבינו "ולפי גדלו ומעשיו היה ראוי להיות מפורסם יותר ויותר". וכמו שחזה רבי מאיר מפרעמישלאן, חי הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין אחריו עוד כמה חדשים ונסתלק לעולמו ביום ג' חשוון תר"א.

עלוך זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון
a13215113@gmail.com

אהבת התורה והמצוות
בחזקת היומי
ע"י הרב אשר דרוק שליט"א
בקו "ומתוק לחיי"
04.847.30.50

גודב לע"נ
הרב נפתלי הרץ בן הרב
יוחנן דב הלוי ז"ל
נלב"ע י"ב חשוון
ולע"נ האשה החשובה מרת
רבקה בת הרב משה חיים ע"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

גודב לע"נ
הרב מרדכי מנחם מנדל
בן הרב אהרן אריה ז"ל
נלב"ע ה' תמוז תשפ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת
מרת ברכה בת הרב משה
חיים ע"ה
נלב"ע כ"א אייר
ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלוך להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פיגנבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ג-540321-ע"ש ישראל בנימין פיגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.